

Forma patvirtinta
Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2011 m. birželio 15d. įsakymu Nr. IV-446
(Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2017 m. kovo 29 d. įsakymo
Nr. IV-510 redakcija)

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS PIRMOJI

(nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sudarytojo pavadinimas kilmininko linksniu)

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBA

A K T A S

2025-05-06

data

Nr.

KPD-RM-3103

Vilnius

vieta

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (toliau – Taryba) s u d a r y t a

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2024-06-20 įsakymu Nr. Į-167

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris)

Taryba, s u s i d e d a n t i i š
pirmininko (-ės)

Ramūno Kondrato

(vardas ir pavardė kilmininko linksniu)

ir narių:

Arūno Borutos, Juozapo Algimanto Januševičiaus, Audriaus Skridailos, Ilonos Vaškevičiūtės, Auksės Kaladžinskaitės-Jocienės,

(vardai ir pavardės kilmininko linksniu, asmenis nurodyti per kablelį)

v a d o v a u d a m a s i Tarybos nuostatais, patvirtintais

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2019-10-17 įsakymu Nr. Į-279

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris, dokumentus nurodyti per kablelį)

n u s t a t o, kad:

1. Nekilnojamoji kultūros vertybė (toliau – vertybė) registruojama Kultūros vertybių registre (toliau – Registras) kaip:

☒ pavienis kultūros paveldo objektas (toliau – objektas)

☐ kompleksinis objektas (toliau – kompleksas),
kurį sudarantys objektai registruojami savarankiškai

☐ kultūros paveldo vietovė (toliau – vietovė)

pažymėti tik vieną

2. Pavienis objektas yra:

☐ vieta ☒ statinys ☐ kitas nekilnojamasis
daiktas

(pažymėti tik vieną)

3. Komplexo dalys:

(kompleksą sudarantys objektai, jų kodai, priedo Nr.; objektus nurodyti per kabliataškį)

4. Vertybei suteikiamas pavadinimas su vardu ar vardais:

Tuputiškių serpantinas

(pilnas vertybės pavadinimas; vardas, vardai suderinami su pavadinimu)

5. Vertybei suteikiamas pavadinimas:

serpantinas

(pagal Registro pavadinimų klasifikatorių)

6. Vertybė yra gyvenamojoje vietovėje ir (ne -) apima adresą objektą:

Žiedų g.

(gatvės pavadinimas ir jos tipas)
(g., pr., bul., al., skg., aklg., skv., a., pl., kel., tak.)

(pastato) (Nr.)

(korpuso) (Nr.)

Vilnius (m.)

(gyvenamoji vietovė ir jos tipas)
(vs., k., gelež. st., mstl., m.)

(seniūnija)

Vilniaus miesto sav.

(savivaldybė ir jos tipas)
(r., m., sav.)

7. Vertybės (**įrengtas XX a. 2 deš., 2021 m. tvarkytas grindinys;) vertingosios savybės yra:**

7.1.3.1. planavimo sprendiniai - **kalvotoje vietovėje tarp Žemojo ir Aukštojo Pavilnio, Žiedų g. P atkarpoje įrengtas kelių vingių akmenimis grįstas serpantinas** (-; yra

savaiminių želdinių, būklė gera; TRP 1; IKONOG Nr. 1-3; FF Nr. 1-14; 2025 m.);

7.1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - **kalvotas reljefas** (serpantinas įrengtas dauboje tarp kalvų; būklė gera; FF Nr. 1-11; 2025 m.);

7.1.3.5. takai, keliai ar jų dalys, dangos - **lauko akmenų grindinio tipas** (reikšmingas medžiagiškumu ir konstrukcija, 2021 m. buvo perklotas, akmenimis grįsta didžioji serpantino dalis; būklė gera; TRP 2; FF Nr. 6-14; 2025 m.);

7.1.3.6. želdynai ir želdiniai - **ąžuolas teritorijos ŠV dalyje** (-; būklė patenkinama; TRP 3; FF Nr. 6, 7; 2025 m.);

7.4. Artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės - **Tuputiškių serpantinas patenka į Pavilnių regioninio parko ir Tuputiškių geomorfologinio draustinio teritoriją** (-; -; TRP; -; 2025 m.);

7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius, susijusius su objektu ir vietove - **Tuputiškių serpantinas, įsikūręs rytinėje Vilniaus miesto dalyje, yra vienintelis akmenimis grįstas serpantinas Lietuvoje. Jis buvo specialiai nutiestas siekiant sujungti Aukštąjį ir Žemąjį Pavilnį, kurių geografinė padėtis skiriasi: Žemasis Pavilnys įsikūręs abipus geležinkelio kairiajame Vilnios krante, o Aukštasis Pavilnys - viršutinėje Vilnios slėnio terasoje. Serpantinas padėjo įveikti aukščių skirtumą tarp Aukštutinio ir Žemutinio Pavilnio, sudarant sąlygas sklandžiam transporto judėjimui. Serpantinas nutiestas XX a. pradžioje, jo atsiradimas buvo susijęs su regiono urbanizacija, prasidėjusia 1862 m. kovo 15 d., kai buvo atidarytas traukinių eismas Sankt Peterburgo-Varšuvos geležinkeliu, o geležinkelio infrastruktūros plėtra paskatino naujų gyvenviečių formavimąsi, įskaitant Pavilnį, kur buvo įrengta geležinkelio stotis. 1914 m. prie Žemojo Pavilnio platformos kasdien sustodavo aštuoni traukiniai. 1908 m. „Vilniaus geležinkelių bendrija“ inicijavo gyvenvietės Aukštajame Pavilnyje steigimą, išgydama 80 ha žemės sklypą rytiniame miesto pakraštyje. Teritorija buvo suskirstyta į 173 sklypus, o 1911 m. buvo pastatyti pirmieji gyvenamieji namai. 1912 m. iš Tuputiškių palivarko buvo išskirta žemių Vilniaus geležinkelininkų kolonijai, o vėliau vietinių gyventojų pastangomis buvo nutiestas akmenimis grįstas Tuputiškių serpantinas. Jo techniniai parametrai: 200 metrų ilgis ir 4,5 metro plotis. Serpantinas įrengtas miškingoje vietovėje, Žiedų gatvės atkarpoje. Dėl ilgalaikio lietaus vandens poveikio ir intensyvaus transporto eismo, serpantino būklė ilgainiui tapo kritinė - kelio danga nusidėvėjo, atsirado duobių, kas kėlė pavojų eismo saugumui. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, buvo inicijuota serpantino rekonstrukcija, baigta 2021 m. Rekonstrukcijos darbus vykdė**

specializuota įmonė „Grinda“, kurios specialistai pasirinko tradicinį metodą, akcentuojantį autentiškos dangos išsaugojimą: vietoj skaldytų akmenų buvo naudojami akmens rieduliai, kurie buvo rankiniu būdu dėliojami į granito atsijų pagrindą. Tarpai tarp grindinio riedulių buvo užpildomi smulkiu granitu. Po rekonstrukcijos serpantinu leidžiama važiuoti tik lengvajam transportui, taip užtikrinant dangos ilgaamžiškumą.

(apibūdinimas, būklė, nuoroda į pridedamą fiksaciją, aprašymo data; nurodyti per kabliataškį)

(Tarybos akto, kuriuo anksčiau nustatytos vertingosios savybės ir apibrėžtos teritorijos ribos, data ir Nr.)*

8. Žemiau nurodyti kilnojamieji daiktai, saugomi pagal Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, yra kultūros paveldo statinio vertingosios savybės:

(kilnojamosios kultūros vertybės, jų kodai; nurodyti per kablelį)

9. Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje yra:

9.1. Pavienio objekto teritorijoje yra:

(pavienio objekto teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.2. Komplexo teritorijoje yra:

(komplexo teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.3. Vietovėje yra:

(į vietovę įeinančios vertybės, jų kodai; vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

10. Vertybės vertingųjų savybių pobūdis ar jų derinys yra:

☐ Archeologinis	☐ lemiantis reikšmingumą		
☐ Povandeninis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus
☐ Mitologinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus
☐ Etnokultūrinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus
☐ Architektūrinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus
☐ Urbanistinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus
☒ Želdynų	☒ lemiantis reikšmingumą	☒ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus

☒ Inžinerinis	☒ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☒ retas ☐ unikalus
☒ Istorinis	☒ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☒ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Memorialinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Dailės	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Sakralinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Kultūrinės raiškos	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☒ Kraštovaizdžio			
(galima pažymėti kelis)	(galima pažymėti kelis)	(pažymėti kiekvienam pobūdžiui tik vieną)	

11. Pavienio ar kompleksinio objekto, ar vietovės reikšmingumo lygmuo yra:

☐ nacionalinis ☒ regioninis ☐ vietinis

(pažymėti tik vieną)

12. Vertybės apibrėžtos teritorijos:

12.1. ribos yra:

Taško Nr., Atkarpa	Būdas	Tikslumas (cm)	Y (ordinatė)	X (abscisė)	Geokodas	Aprašymas
1	K	20	587524,24	6060611,99	kv5	
1-2	-	-	-	-		
2	K	20	587524,62	6060610,77	kv5	
2-3	-	-	-	-		
3	K	20	587525,89	6060607,75	kv5	
3-4	-	-	-	-		
4	K	20	587528,99	6060602,70	kv5	
4-5	-	-	-	-		
5	K	20	587531,54	6060599,70	kv5	
5-6	-	-	-	-		
6	K	20	587534,64	6060596,72	kv5	
6-7	-	-	-	-		
7	K	20	587542,17	6060600,57	kv5	
7-8	-	-	-	-		
8	K	20	587546,63	6060596,57	kv5	
8-9	-	-	-	-		
9	K	20	587556,78	6060587,14	kv5	
9-10	-	-	-	-		

10	K	20	587603,08	6060545,34	kv5	
10-11	-	-	-	-		
11	K	20	587664,82	6060521,91	kv5	
11-12	-	-	-	-		
12	K	20	587730,65	6060496,34	kv5	
12-13	-	-	-	-		
13	K	20	587724,07	6060479,58	kv5	
13-14	-	-	-	-		
14	K	20	587713,34	6060483,31	kv5	
14-15	-	-	-	-		
15	K	20	587713,36	6060483,41	kv5	
15-16	-	-	-	-		
16	K	20	587712,64	6060483,57	kv5	
16-17	-	-	-	-		
17	K	20	587681,61	6060494,41	kv5	
17-18	-	-	-	-		
18	K	20	587664,55	6060501,61	kv5	
18-19	-	-	-	-		
19	K	20	587618,84	6060515,25	kv5	
19-20	-	-	-	-		
20	K	20	587607,47	6060513,06	kv5	
20-21	-	-	-	-		
21	K	20	587604,76	6060504,17	kv5	
21-22	-	-	-	-		
22	K	20	587527,56	6060501,16	kv5	
22-23	-	-	-	-		
23	K	20	587503,95	6060548,14	kv5	
23-24	-	-	-	-		
24	K	20	587534,40	6060570,62	kv5	
24-25	-	-	-	-		
25	K	20	587509,83	6060603,90	kv5	
25-26	-	-	-	-		
26	K	20	587524,24	6060611,99	kv5	
26-1	-	-	-	-		

12.2. plotas yra:

9456,00 kv. m

13. Vertybės apibrėžta apsaugos zona:

13.1. nustatytas**:

[] apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

[] vizualinės apsaugos pozonis

(pažymėti galima abu arba tik vieną)

13.2. apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio:

13.2.1. ribos yra:

13.2.2. plotas yra:

0 kv. m

13.3. vizualinės apsaugos pozonio

13.3.1. ribos yra:

13.3.2. plotas yra:

0 kv. m

13.4. apsaugos zonos plotas yra:

0 kv. m

13.5. [x] nustatyta, kad apsaugos zona nereikalinga***.

**14. Lietuvos Respublikos kultūros ministras, Dėl pripažinimo valstybės saugomu ,
Įsakymas, 2005-04-29, Nr. IV-190**

(sprendimas, kuriuo objektas ar vietovė paskelbti ar inicijuoti skelbti saugomais****)

15. Šaltiniai ir literatūra (archyvinė medžiaga, tyrimų ataskaitos, publikacijos ir kt.):

15.1. BAŠKYTĖ, Rūta. Tuputiškės, in: Vilniaus regioniniai parkai. Vilnius, 2002, p. 36-37;

15.2. STASIŪKAITIENĖ, Ona. Kultūros vertybės pagrindinis dosjė, Serpantinas, S486.

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Paveldosaugos biblioteka, Vilnius, 1998-11-25;

15.3. STEPANKEVIČIUS, Petras, DAINIENĖ, Danguolė. Tuputiškės, in: el. prieiga:

<https://www.vilnijosvartai.lt/vietoves/tuputiskes/>, žr. 2025-03-31;

15.4. TIUKŠIENĖ, Zita, SISAITĖ, Nijolė (sud). Pasižvalgymai po Vilnių. Vilnius: Versus Aureus, 2015, p. 98-101;

15.5. Tuputiškių kelio serpantinas, in: Įdomiausi Lietuvos technikos paminklai. Kaunas, 2013, p. 41.

16. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas administraciniam teismui.

Taryba šiuo a k t u

- ☐ n u t a r i a, jog vertybei reikalinga teisinė apsauga.
- ☒ n u t a r i a, jog turi būti patikslinti Registre registruotos vertybės duomenys
- ☐ n u t a r i a, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona
- ☐ n u t a r i a, jog vertybei apsauga netaikoma

2339

(kodas)

(kodas)

PRIDEDAMA:

1. Fotofiksacija, 14 lap.;
2. Apibrėžtų teritorijos bei apsaugos zonos ribų planas ir ribų pokyčių brėžinys, 2 lap.;
3. Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas, 1 lap.;
4. Ikonografija, 3 lap.

Pirmininkas

Ramūnas Kondratas

PASTABOS

* Pildoma, kai Taryba nutaria, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona

** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ribos nustatomos paskelbtam ar inicijuotam skelbti saugomu objektui. Jeigu objektas inicijuotas skelbti saugomu, nustatytos apsaugos zonos ribos įsigalioja objektą paskelbus saugomu

*** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ir jos pozonių ribos nenustatomos, jei jis yra draustinyje ar rezervate, taip pat nepaskelbtam saugomu ar neinicijuotam skelbti saugomu objektui bei Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklių nustatytais atvejais

**** Pildoma, kai kultūros paveldo objektas ar vietovė yra paskelbti saugomais ar inicijuoti skelbti saugomais